

MIROVNO POGODBO BODO IZRABLIJALI V VOLILNI KAMPAJNI.

TAKO GOVORE NAJNOVEJŠA ZNAMENJA.

Predsednik bo vetiral Knoxovo resolucijo, če bo sprejeta.

Washington, D. C. — Vsa znamenja govore, da so republikanski in demokratični političarji zavlekli mirovno pogodbo tako, da jo zanesejo v volilno kampanjo. Republikanski političarji zavračajo krivdo na demokrate, demokratični političarji pa na republikance. V resnici je pa želja profesionalnih političarjev obeh strank, da se mirovna pogodba zanesi v volilno kampanjo, da se tako pozornost ljudstva odvrne od važnih socialnih in rekonstruktivnih vprašanj, od draginje, ki tare zdaj ameriško ljudstvo. Politčarji bodo poskušali svojo srečo s to igro, upajoč, da se jim obnese. Najbolj strah jih je pred tretjo stranko, to je delavsko stranko, ki je zdaj razvila agitacijo po vseh krajih Zdrženih držav, da zdrami delavce in farmarje k politični akciji.

Republikanci so napeli vse svoje moči, da ni bila mirovna pogodba sprejeta v formi, v kateri je bila predložena. Ta poteza je republikanci poskušali in prišli so s Knoxovo mirovno resolucijo, o kateri so se naprej vedeli, da bodo demokratje proti nji obstirali, kakor so republikanci proti mirovni pogodbi.

Homer S. Cummings, predsednik demokratičnega narodnega odbora, je s ostrimi besedami obsojal Knoxovo mirovno resolucijo. Napovedal je obstrukcijo, da jo ne bo trpela predsedniška vetirala. Če bo resolucija sprejeta, kljub obstrukciji, jo bo pa predsednik vetiral.

Cummings je tudi raztrgal resolucijo kot dokument, ki je brez veljave, za Zdržene države, če se sprejme. Povdaril je, da nameravajo skleniti s to resolucijo mir, ki ne daje nikakršnih garancij za varstvo Zdrženih držav.

Iz Cummingsovih besed se da prav zanesljivo zanesajo mirovno pogodbo v volilno kampanjo. Če bo ta šahova poteza voditeljev starih političnih strank kaj koristila, je pa odvisno od moči delavske stranke, socialistične stranke in "Nestranske lige", ki poidejo mogoče združene v volilni boj, da povzročijo starih strankam velike izgube, ako jim že ne prinesejo poraza.

OČE NI SLIBAL O SVOJEM SINU, DOKLER NI BIL ARETIRAN.

Chicago, Ill. — 21-letni Clare S. Silverthorn je prijeljal v Chicago dne 21. aprila železniški voz goveje živine. Od tega časa se mu ni zdelo vredno pisati svojemu očetu, ki je bogat farmar v Welouu, Minn., dokler ni bil aretirán. Zdalj mu je poslal kratko brzojavko: "Dragi oče! Aretirali so me. Poklji mi denar, da pridem iz zapora."

Clare je prejel za govejo živino štiri tisoč dolarjev. Sel je v prodajalno, si kupil novo modno obleko in perilo, nakar je odšel v hrivnico. Kmalu za tem se je seznanil z nekim dekletom in v Chicago se mu je tako dopadlo, da je sklenil, da ostane v tem velikem mestu. Denar je prišel pohajati dokler ni popolnoma pošel, mladem farmarju se pa ni prav nič mudilo domov. Zdalj je obtožen, da je izdaljal ničvredne ečke.

Z LETALOM SE NI VARNO VOZITI.

Vallejo, Cal. — Charles Stoffer ml. je vzel s sabo svojega očeta in še dva prijatelja na letalo. Ko se je spuščal na zemljo, je odpovedal stroj in letalo je padlo dol. Dva osebi sta obležali mrtvi, dva pa težko ranjeni.

ZIVILA V CHICAGU SO SE PODRAŽILA ZA STO ODSOTKOV V PETIH LETIH.

Washington, 3. maja. — Department za delo poroča uradno, da so se življenske potrebščine podražile v Chicagu za sto odstotkov od leta 1914 do 1919. V Buffalu so se živila podražila za 102, v New Yorku za 103 in v Detroitu za 108 odstotkov. Med štirinajstimi največjimi mesti je Portland Me., na najnižjem mestu. Tam je draginja dosegla 31 in pol odstotka.

MISTERIJ MEHIŠKE REVOLTE VEDNO VEČJI.

Rebeli iščejo podporo pri A. F. of L. kot borilci za industrijsko svobodo.

CARRANZA ZAHTEVA VOLITVE.

Washington, 3. maja. — Mehška "revolucija" se je odela v misterij, ki ga je težko prodreti. Zdi se, da so se mehiški rebeli zavili v plašč radikalizma in zdaj iščejo simpatije in podporo pri ameriškem delavstvu. Ne — boljševiki ne marajo biti! Povedati pa hočejo, da so socialni revolucionarji, ki se bojujejo za industrijsko svobodo. Misterij pa je, kaj mislijo s tem.

Iz Ague Priete v Sonori javlja, da je Juan Riego, tajnik izvrševalnega odbora delavske stranke v Mehiki, izjavil tam v nedeljo, da je sedanja revolta delavske gibanje in da pričakuje, da Ameriška delavska federacija v kratkem odobri to gibanje ter mu poda svojo podporo. Riego je dalje dejal, da bo Ameriška delavska federacija jamčila ameriškemu delavstvu, da revolucija ni boljševiška, pač pa postavno gibanje za industrijsko svobodo v Mehiki. Riego je sicer znano, da je Ameriška delavska federacija veliko pripomogla, da je ameriška vlada priznala Carranzovo vlado, ampak on je mnenja, da Gompers takrat ni vedel, da bo Carranza pozabil na mnoge industrijske reforme, vsled česar se je mehiško delavstvo obrnilo proti njemu.

Tako vest. Da li je Juan Riego res to govoril, ni nikjer potrjeno.

Los Angeles, Cal. — Adolfo Carrillo, bivši mehiški generalni konzul v Los Angelesu, je objavil pismo Carranze z njegovim lastnoročnim podpisom, ki se glasi, da bo mehiški predsednik razpisal predsedniške volitve in upa, da se izvrše v redu. Carranze tudi piše: "Trdno sem se odločil, da stopim v privatno življenje kakor hitro ljudstvo izvoli drugega predsednika in osebno se ne zanimam, kdo bo moj naslednik."

Washington, 3. maja. — General Salvador Alvarado, zastopnik rebelnega gibanja v Sonori, je izjavil, da bo general Obregon kmalu vodil čete v naskoku na glavno mesto Mehike. Vataši bodo tudi poskušali vzeti Tampico ob Atlantskem morju.

Washington, 3. maja. — Mornariški tajnik Daniels je danes na priporočilo državnega tajnika poslal več ručilec v mehiško vodoje na atlantski strani.

El Paso, Tex., 3. maja. — Ameriški civilisti so dobili večeraj nalogo, da zapuste Juarez in odidejo na ameriško stran meje. V nedeljo zvečer so bile v Juarezu vse gostilne zaprte. Tukaj pričakujejo, da se Juarez preda revolucionarnjem brez boja.

TORNADA V OKLAHOMI.

Muskogee, Okla. — Severno od Chelseje je divjal silen vihar in vrtnice. Pet oseb je bilo ubitih in osem pa težko ranjenih.

VREME.

Chicago in okolica: V sredo oblačno in nestabilno. Vzhodni vetrovi. Temperatura v 24. urah: najvišja 44, najnižja 39. Sonce izide ob 4:43, zalde ob 6:51.

VAŽNE PRIČE IZGINILE PRED OBRAVNAVO.

ITALIJANSKA KAMORA IZVAJA SVOJO MOČ NEOMEJENO. TUDI V AMERIKI.

Policija je brezmočna proti tej organizaciji zločincev?

Chicago, Ill. — Pred več tedni je bil umorjen "Moss" Enright, ki je nekako pred desetim leti igral veliko ulogo v organizaciji strokovno organiziranih stavbniških delavcev. Ko je njegova slava Alarom živžat v organizaciji strokovno organiziranega delavstva, ker je z železno metlo pometlo vse take elemente iz svoje organizacije, je, je poskušal svoj organizatorični talent pri raznih drugih neizkušenih delavcih, kjer pa ni imel sreče.

Enright je imel med elementi enakega kalibra veliko osebnih sovražnikov, ki so prežali nanj s samokresom, on pa tudi nanje z enakim orožjem.

Enright je bil ustreljen tik pred svojim domom, ko je ustavljal svoj avtomobil. Afera je povzročila precej prahu, kajti umor je bil izvršen na tako predrzen način, da je govoril, da ni nihče varen svojega življenja pri belem dnevu, če se zameri gotovim elementom, ki obiskujejo razpusta plesišča, kabarete, preživljajo se pa prav na temen način.

Celo velebizniško časopisje je zagnalo krič, da je treba morlice izslediti. Državni pravdnik je obljubil, da prav zanesljivo prime morlice. Po nekaj tednih so imeli že v kleščah nekaj osumljenec in navsezadnje so izsledili Jas. Vincija, ki je bil napravljen izpovedi zločinu, katero je pa kasneje preklinal. Aretirani so bili: "Big Tim" Murphy, "Mike" Carozzo, Vincenzo Cosmano in James Vinci.

Najprvo se je imela vršiti ob pravna proti Vinciju, ki je bila napovedana z velikim hrupom. Zanj je bil odločen 3. maj na sodišču kriminalnega sodnika Sabathina. Glavni priči sta bili "Tony" Fusco in "Tony" Cifaldo.

Bližala se je nedelja, bližal se je ponedeljek, ki je imela pričeti obravnavo. Ali ko so sodnijski slugi dostavili povabila za obravnavo, so pronašli, da sta glavni priči izginili.

Zakaj? so vprašali na sodnji. Ej, bogati Italijani so pojasnili, da sta se priči zbali maščevanja italijanske kamore. Zbežali sta najbrž v Italijo, kjer sta varni pred maščevanjem italijanske kamore. Kako se bosta priči varovali v Italiji maščevanja kamore, tega seveda niso pojasnili bogati Italijani, kajti znano je, da je moč kamore v Italiji večja kot vlade. Za ameriško javnost menda tak izgovor za dostuje.

Državni pravdnik, ki je pred nekaj tedni bombastično izjavil, da polovi vse državne nevarne elemente, ko je pričela gonja proti takozvanim "rdečkarjem", ima zdaj najlepšo priliko, da pokaže, da je moč beseda. Kamora je država in državi, jemlje si pravico, ki gre izključno državi in zategadelj bi državni pravdnik izvršil prav hvalno delo, če bi polovil te zločince, ki so faktično s svojimi dejanji in zločini pokazali, da ne dajo počenega groza za besede, ki so zapisane v zakoniku države Illinois.

Državni pravdnik je napovedal z velikim truščem, da prične obravnavo v ponedeljek, a ko je imela pričeti obravnavo, so izginile priče, ker je tako ukazala italijanska kamora. Tako mine slava!

MATI UMORJENA VPRIČO OTROK.

Cleveland, O. — Cosinio Coton je umoril mrs. Marijano Bordinelli v pričo njenih štirih otrok. Po izvršenem zločinu je pogljal sebi dve krogli v glavo. Coton je nekoč bil na hrani in stanovanju pri nji. Njen soprog je bil ob času umora na delu in je izjavil, da je Coton izvršil zločin, ker ni hotela soproga pobegniti z njim.

JUGOSLOVANSKO - ITALIJANSKO POGAJANJE SE RAZBIJE?

Rim, 3. maja. — "Popolo Romano" poroča, da se direktno pogajanje med Jugoslavijo in Italijo morda razbije. Zunanji minister Scialoja se je danes vrnil iz Stresse, kjer je v soboto konferiral s Trumbiem in Protieem in zadnja dva sta izjavila, da nista več pooblaščenca razpravljati o jadranskem vprašanju na temelju dosedanjega dogovora. Kolikor je razumeti, so italijanski in jugoslovanski zastopniki sprejeli Wilsonov načrt glede bodočnosti Reke.

ODSEVI PROFITARSKIH POTEZ V LONDONU.

V LETU 1921 BO TREBA UVAŽATI ŽITO V AVSTRALIJO.

Zdi se, da postoji mednarodna kombinacija za podražitev kruha.

Chicago, Ill. — Kdor pazno čita izjave in brzojavke, ki prihajajo iz velikih ameriških in evropskih mest o slabi letini v Ameriki in Avstraliji in primerja te izjave z izjavami pred enim letom, prihaja do zaključka, da postoji mednarodni krožek za podražitev kruha. Še pred enim letom so poročali, da je v Avstraliji toliko pšenice, da ne vedo kam z njo, ker jo niso mogli izvažati v vojnem času zaradi potapljač v Sredozemskem morju. Naredili so v Avstraliji velike žitnice iz železobetona, v katerih so hranili pšenice, ki jo bodo izvažali, kadar dobe zadostno število ladij za izvoz.

Kruh od tega časa se ni prav nič acnil, iz česar se da sklepati, da avstralska pšenica ni prišla na trg. Kajti, če bi ta pšenica prišla na trg, bi morala po ekonomskem zakonu za prihod blaga na trg in zahtevi blaga na trgu, ki ga profilirali sami proizvajalci za edino pravilnega, pasti cena pšenice. Cena ni padla, ampak se je po poročilih iz Minneapolisa v minoleh tednu povišala za petdeset centov pri sodu moke.

V začetku aprila so velebizniški listi razglasili, da ozimina v Zdrženih državah prav slabo kaže. Pomladanske pšenice pa ne bodo sežali, ker je vreme hladno in se je bati, da mraz zamori setev. Prav nič pa niso ti listi omenili, da so ceno pšenice za setev takoj navzgor, da je za farmarje skoraj nedosegljiva. Farmarji poročajo, da morajo plačevati bušel pšenice po pet in tudi več dolarjev. Zdalj pa poročajo iz Londona, da bo treba v letu 1921 uvažati pšenice v Avstralijo, ker je letos slaba letina. Treba je se razglasiti, da je slaba letina v Argentini in v profitirji bodo imeli proste roke, da podražijo kruh.

Profitirji ne črnejo besedice, koliko lanske in predlanske pšenice se leži v žitnicah, do katerih imajo vstop izključno le profitirji. Ta molk o žitnih zalozah pa opravičuje sum, da postoji mednarodna kombinacija, ki se je zaročila, da podraži ljudstvo kruh. Zdalj je čas za našo žetev, pravijo profitirji. Enkrat navijejo cene navzgor krompirju, da postane prava delikatesa, nakar se spravijo na sladkor, ki ga ljudstvo veliko konzumira, kasneje pa pride na vrsto pšenice, kar tvori kruh glavnih ljudskih živež. Kadar bodo ljudstvo oskubili po vseh metodah profitarske umetnosti s podražitvijo moka, pa pride na vrsto zopet čebula, riž, ali pa kateri drug pridelek. Tako se vedno suče profitarsko kolo, ljudstvo pa plačuje odušne cene. Da igra profitarjev ne postane preveč prozorna, pa poročajo o slabih letinah.

SIN JE USTRELIL OČETA.

Chicago, Ill. — Antonio Marsiz je ustrelil svojega sedemnajstletni sin Guy v teku družinskega prepira. Morilec in njegova mati pripovedujeta, da je oče sina napadel z britvijo, na kar je skočil po samokres in ustrelil svojega očeta.

FRANCIJA V PESTEH GENERALNE STAVKE.

Pristaniščni delavci in železničarji ustavili promet na suhem in morju; rudarji tudi počivajo. Danski mornarji so še vedno v boju. V generalnem štrajku na Poljskem je bilo ustreljenih 17 delavcev.

FRANCIJA PRIGANJA POLJAKE NA VOJNO.

Francoski kapitalisti bi radi porabili ukrajinske pšenice po zelo nizki ceni.

ZALET POLJAKOV SE JE VSTAVIL.

Urednik delavskega lista "Vieux du Travail" po imenu Monite, ki je v gorečem članku podprl generalni štrajk, je bil aretirán. Minister notranjih zadev je zagrozil, da sledi še več aretacij.

Marsel, Francija, 3. maja. — Tukajšnje pristanišče je popolnoma paralizirano vsled generalne stavke. Parniki počivajo in pomolli so prazni.

Pariz, 3. maja. Potniški parnik "La France", ki je imel danes odpluti v New York, ostane v pristanišču Havre radi stavke pristaniščnih delavcev. V Parizu je mnogo Američanov, ki bi bili radi domov, pa ne morejo dobiti vlaku niti parnika. Ker so odgovorili stanovanje v hotelih, so zdaj tudi brez stanovanja.

Pariz, 3. maja. — Po zaključku eksekutive Splošne delavske zveze v Franciji je bila danes zjutraj proglašena generalna stavka železničarjev, rudarjev, mornarjev in pristaniščnih delavcev. Stavka ima namenj prisiliti parlament, da sprejme zakon za socializiranje železnice in rudnikov.

Varšava. — V nemirih, izvirajočih iz generalne stavke železničarjev v Poznanju, so policisti streljali in ubili dva delavca. Stavkarji so odbili napad in naskočili zapore, iz katerih so osvobodili več svojih tovarnišev. Nato je bilo razglašeno obsedno stanje, poklicano je bilo vojaštvo, ki je napadlo delavce in obležalo je petnajst mrtvih med stavkarji in šest med vojniki.

Kopenhagen. — Danski mornarji, ki so zastavkali v začetku prejšnjega meseca, ko je grozila revolucija proti kralju, so še danes v boju in vsa danska prekomorska trgovina počiva na veliko jezo podjetnikov in kmetijskih veleposelstnikov, ki ne morejo izvažati blaga. Voditelji mornarjev izjavljajo, da sta organizaciji ameriških in kanadskih mornarjev obljubili danškim mornarjem finančno pomoč.

Danske parobrodne družbe bi rade dobile stavkokaze, toda angleški pristaniščni delavci so obvestili družbe, da ne bodo izkladali materiala z danskih ladij, ki jih nalože stavkokazi.

Ženeva, 3. maja. — Delavski sveti na Badenem so zagrozili z generalno stavko vsled velikega pomanjkanja živil. Zdi se, da nemška vlada nalašč zadržuje pošiljatev živil v kraje, kjer je bila zadnja revolucija.

SIN BIVŠEGA KONGRESNIKA PRIJET KOT POWARE-JALEC.

Chicago, Ill. — Aretirali so Roland P. Murdoeka, ki je izjavil, da je sin bivšega kongresnika Victor Murdoeka iz Kansasa. Obožnica mu očita, da je izmenjal za deset tisoč dolarjev ponarejenih čekov. Njegovo aretacijo je povzročila neka ženska, toda policija noče razgledati njenega imena. Dejala je, da si je Murdoek izposodil denar in ji dal ponarejen ček.

Pariz, 3. maja. — Takozvana poljska ofenziva v Ukrajini je razjasnjena. To je ofenziva Francije in Poljaki so le orodje, ki morajo plesati tako, kakor godejo francoski kapitalisti, ki danes lastujejo 75 odstotkov poljskih industrij in rudnikov. Francoski imperializem se nikakor ne more ločiti od lepih sanj, da nekdo mora uničiti rusko sovjetsko republiko, zato francoska vlada noče nič slišati o miru z Rusijo in se trdovratno upira trgovski zvezi s sovjeti, za katero se potegujeta Lloyd George in Nitti. Francoski veleposlanci sicer potrebujejo ruski material, zato potrebujejo, toda njihove sanje so, da rusko blago bo dal nekdo drugi, pa naj bo kdorkoli, samo prokleti boljševiki ne.

Ti "nekdoti" so bili izprva Judeni, Kolčak in Denikin; posebej Denikin je bil "junak" Francije. Toda omenjene trojke danes ni več. Kolčak je mrtov in Judeniš ter Denikin sta begunca na Angleškem. Kdo bo drugi "nekdoti"? Poljaki! Zakaj ne? Poljaki se morajo vendar zahvaliti Franciji za njihovo svobodo! Poljaki bi sicer radi imeli mir, ali francoske imperialiste to nič ne briga, kajti oni hočejo imeti ruske surovine in obresti od carjevega dolga. Poljaki so se pripravljali za mir, toda iz Pariza je prišel ukaz, da mirovni pogoji morajo biti takšni, da jih ruski sovjeti ne bodo sprejeli. Na vsak način mora biti vojna. Franciji ni poslala svojih čet. Čemu? Sej imajo Poljaki dovolj človeškega materiala. Denarja jim tudi ni dala, ker ga nima preveč. Poslala pa je na Poljake veliko zalogo topov, strojne in municije, katere ima dovolj, in poslala je večje število oficirjev, ki nimajo kaj delati doma. Revni Poljaki so pa morali zadeti francoske puške na rane in francoski oficirji so jih poglali v Ukrajino.

Zakaj so Poljaki udri v Ukrajino in sicer v momentu, ko je bila sovjetska vlada pripravljena za mirovno konferenco v sami Varšavi in ko so imeli sovjeti le par divizij vojaštva v Ukrajini?

Francija je že dolgo časa v gospodarskih škripih. Importirati mora veliko več blaga, kot ga izvažata, toda največ mora importirati pšenice in sicer iz dežel z visoko denarno valuto, tako da mora plačati ogromno ceno v svojih malovrednih frankih. Ameriško in angleško pšenice mora plačati v dolarjih in sterlingih. Francoski kapitalisti vedo, da je Ukrajina polna pšenice. Če bi le njihovi prijatelji dobili Odeso v svoje pesti, potem bi bilo vprašanje pšenice rešeno. Francoski parniki bi odvažali pšenice iz Odesa in francoski kapitalisti bi plačevali dragoceno žito v rubljah ali v poljskem denarju, ki je veliko manj vreden kot franki. To bi bil dobiček!

Francoski imperialisti že dolgo časa požljivo gledajo na Ukrajino. Takoj po prvi ruski revoluciji (Dolje na 2. strani.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada \$4.00 na leto, \$2.00 na pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (Marca 31-20) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite je preveljavno, da se vam ne utavi list.

PROTISTAVKOVNE POSTAVE SE NISO OBNESLE V AVSTRALIJI.

Ko je pričela pred kakšnimi pet in dvajsetimi leti agitacija v Avstraliji, da se uvedejo razsodišča za reševanje sporov v industriji, so podjetniki zapeli visoko pesem tem razsodiščem v svojem časopisju. Slikali so, da bodo spori v industriji popolnoma prenehali, podjetniki in delavci bodo živeli v najlepši slogi med sabo, ker bodo razsodišča razsodila vsak najmanjši sporček tako, da bodo zadovoljni podjetniki in delavci. Odpravljene bodo stavke in nekateri podjetniki so že videli, da prihaja čas, ko se Avstralija spremeni v pravi paradiz. Voditelji strokovno in političnega delavstva, ki so študirali vzroke, ki povzročajo spore v industriji, so se smejali takim naivnim trditvam in so rekli, če se hočejo odpraviti spori iz industrije, je treba odpraviti vzroke, ki povzročajo take spore. Če se prepovejo stavke in se določijo razsodišča, da sodijo o sporih, so rekli delavski voditelji, ne bodo odpravljene spori, ampak razlika je ta, da se bodo spori uravnali na razsodiščih mesto s stavkami, kar bo le povečalo nezadovoljnost med podjetniki in delavci, ker nobeno razsodišče ne more podati take razsodbe, da ustreže podjetnikom in delavcem. Če razsodišče ugotovi delavcem, se jeze podjetniki, ako zadosti podjetnikom, so nezadovoljni delavci, vzroki za spor pa postojajo dalje, ki širijo nesporazum med podjetniki in delavci.

Postava je bila vseeno sprejeta pred dvajsetimi leti in podjetniški listi so ji zapeli zopet hozano, češ, da odreši svet in prinese tisočletni mir na zemlji.

Minilo je dvajset let, odkar so dobili v Avstraliji razsodiščno postavbo. In kaj se je zgodilo v teh dvajsetih letih? Samo v šestih letih in sicer od leta 1918 do vstevskega leta 1918 so imeli dva tisoč sto tri in petdeset stavk, pri katerih je bilo prizadetih 603,716 delavcev, izguba na mazdi pa iznaša pet in dvajset milijonov dolarjev. V osem sto sedem in tridesetih stavkah so zmagali delavci, v sedem sto šestih privatni podjetniki, pet sto eden in dvajset stavk je končalo s kompromisom in devet in osemdeset stavk ni še definitivno rešenih.

Podjetniki sami pravijo, da je to dokaz, da razsodiščna postava ni odpravila nepokoja iz industrije, vzroki za nepokoj so različni, toda povsod je opaziti splošno željo med delavci po večjem deležu od profita, ki ga prinaša njih delo. Podjetniki dalje priporočajo za odpravo nepokoja v industriji razne pripomočke, razsodišče naj pa po njih mnenju določi le minimalno mezdo, ki je potrebna za prehranitev, in delovne razmere. Značilno pa je, da ne priporočajo, kot so delali v prejšnjih letih, da naj se preganjajo štrajkarji z denarnimi globami, zaporom in drugimi šikanami. Ampak podjetniki so priznali, da je potrebno sodelovanje delavskih strokovnih organizacij, da se izvedejo njih priporočila.

Visoke rudarske mezde v pravi luči. — Neki rudar iz Worleyja, Ky., je pisal uredništvu rudarskega strokovnega lista, da prodajajo po tri jabolka za pet in dvajset centov, rudarji pa prejmejo petdeset centov za tono premoga, ki jo nalože v rudniku. Po tej razlagi je pa dostavil, če bi se našel kateri človek, ki bi prišel nakladati premog in bi prejel za vsako tono premoga, ki jo naloži, šest jabolk.

Rudar je s to svojo primero postavil rudarsko mezdo v pravo luč. Delavci, ki živijo v mestih, v katerih se ovojče prodaja po visoki ceni, bodo prav lahko razumeli to primero. Njegova primera pove, kako visoko ceno imajo vse potrebščine, ki jih mora rudar kupiti s svojo mezdo. To pa dokazuje, da je draginja postala tako neznosna, da rudar ne more preživeti svoje družine z mezdo, ki jo prejema za svoje delo. In ker so v rudarskih naseljih prodajalne navadno lastnina rudniške družbe, je rudar navaden tlačan, ki ne zasluži nikdar toliko, da bi se izkopal iz dolgov, ampak je svojo mezdo zajedel pri svoji družbi, še preden jo je prejel.

Socialni preobrat v preteklosti.

(Nadaljevanje.)

Navadno so ga volili iz najstarejše zadrge, to je tiste, od katere so se sorodovinci ločili in organizirali nove zadrge, ko jim je bilo že pretesno v stari organizaciji.

Vladna oblast v župi je bila: Svet starešin in župan. Starešine vseh zadrug v župi so se shajali na posvetovanje, sklepali o potrebah župe in volili župana, katerega so tudi lahko odstavili, ako se ni držal svojih dolžnosti. Središče župe je bilo gradišče — navadno s plotom, rovi in okopi utrjen prostor na kakem strmem hribu ali sredi vode — kjer so hranili dragocenosti in se zatekali v varstvo v času vojne.

Sorodne župe so bile zopet organizirane v rodu ali plemenu, ki je govorilo eno narečje staroslovenskega jezika. Slovenako plemo je imelo na čelu velikega župana, ki je bil obenem vojvoda ali vojaški poglavar; ponekod se je zval tudi veliki knez, kakor so bili knezi namesto županov. V stari slovenski se knez imenuje kunez.

Najvišja oblast v plemenu je bila javna skupščina — kakor ngora na Grškem in "comitia curiata" v starem Rimu. Zgodovinar nam opisuje skupščino starih Slovencev s sledečim: "Kneževa oblast je bila jako omejena od splošne volje naroda, ki je pošiljal (narod) svoje zastopnike na skupne zборе. Na take narodne skupščine so dohajali vsi glavari žup, pa tudi starešine odličnih zadrug, kadar se je bilo treba posvetovati o važnih stvareh. Knez je vodil zborovanje in dajal predloge v pretes in kar je odobrila večina priučenih zastopnikov, to je obveljalo. Le ob času vojske so se vsi župani pokorili ukazom velikega župana ali kneza."

Pleme se je izprva imenovalo tako, kakor njegova najstarejša zadruga, torej po prvem svojem začetniku ali pradedu. V nekaterih slučajih so si slovenski rodovi nadeli ime po neki ali gori, ob kateri so bivali, n. pr. Bužani po reki Bug, Moravani po reki Moravi, Zahumljani, ki so bili naseljeni za goro Humom; na isti način so nastale rodovna in poznejša krajevna imena Bistrica, Zagorje, Trnovo, Poljane itd., ki se nahajajo po vseh krajih, koder so naseljeni Slovenci.

Slovenski rodovi ali plemena so bila zopet združena v federacijo, vendar pa so take unije ali zaveze trajale le ob času vojne, drugače je bil vsak rod neodvisen. V dobi preseljevanja iz sedanjih Rusije in Poljske proti jugu so bili slovenski rodovi v zvezi med seboj in vodili so jih vojvode ali veliki knezi. Več rodov je volilo skupaj takega vojvodo ali velikega kneza, ki pa ni imel v mirnem času nobene oblasti, temveč le za čas vojne. Slovenski vojvoda je bil torej to, kar je bil grški basilej in rimski rex, namreč vojaški poglavar, ki se pa ni mogel prištevati nikakršnim vladarjem.

Iz skupine rodov ali plemen so nastali slovenski narodi, ki so bili v sorodu med seboj le še po narečjih, podobnih jezikih. Kakor zadrge, župe in plemena, tako so tudi narodi dobili ime po tistem plemenu, ki je bilo najstarejše in iz katerega so navadno volili kneza ali vojvodo. Tako n. pr. so bili Čehi v začetku le majhna plemo, ki je bivalo okoli današnje Prage, a ko so ostala plemena naokrog izvolila njihovega glavarja za velikega kneza, so vsi rodovi sprejeli njihovo ime in tako je postal češki narod. Zgodovinarji pravijo, da se tudi Hrvatje imenujejo po gotovem plemenu, čigar začetnik ali praded se je nazival Hrvat ali Horvat (drugi so mnenja, da ima Hrvat izvir iz prebivalstva "pod goro" ali "horu", kakor pravijo nekateri Slovenci).

Pozneje, ko so se slovanski narodi že vdomačili v krajih, kjer še danes živijo, so že imeli stalne kneze, ki so jih pa še vedno volili. Stara zgodovinska poročila pravijo, da so si Slovenci "prsto birali kneze in postavili", kajti to je bila njihova stara pravda (pravica), katere niso hoteli dati iz rok. Najstarejši zapiski iz zgodovine Slovencev nam pripovedujejo, kako je ljudstvo umestilo svoje izvoljene kneze. Slavnost se je izvršila na odprtem polju, kjer je stal "knežji stol".

Ameriške vesti.

POSLEDICE HUŠKANJA PROTI PRVEMU MAJNIKU KOT DELAVSKEMU PRAZNIKU.

Chicago, Ill. — Dasiiravno je političski podnačelnik Aleek precej brihtna glava, ki ne verjame besedice huškajočih pisarjev, ki je zagledala beli dan v velebizniškem časopisju proti prvemu majniku kot Delavskemu prazniku, se ne more kaj takega reči o politikah, ki so njemu podrejeni. Med policaji so pač osebe, ki vzamejo vse za zlato resnico, kar čveka velebizniško časopisje.

Po Michiganski cesti je počasi vozil avtomobil. V njem so bili zavoji, papirnate škatle, majhni zabojčki in oboji, avtomobil ni imel številke! V njem je sedela dama, ki je zrla sanjavo na vrvežje na cesti, pri krmilu je pa sedel sofer.

Ob cestnem vogalu je stal detektivski saržent Harry Donnelly in mogoče sanjal, kakšno slavo mu bo zapelo velebizniško časopisje, če ujame par "rdečkarjev", ki so bili tako neumni, da so razglasili že naprej v velebizniškem časopisju, da bodo pred prvim majem razvažali bombe, kakor ekspresna družba dostavlja strankam pošiljkatve, da te bombe pokajo ob določenem času na prvega majnika. Detektivski saržent je bistro opazoval vsakega pasanta, posebno je pa imel na piki avtomobile, v katerih so se vozile ženske, kajti čital je v velebizniškem časopisju, da se "rdečkarji" radi poslužijo žensk za izveditev svojih temnih načrtov. Tako je stal detektivski saržent, gledal in prisegel pri sv. Patruku, da njega ne bodo imeli "rdečkarji" za norec, če se poslužijo Michiganске ceste za razvažanje bomb.

Oči so zaškrile detektivu! Po cesti je počasi drdral avtomobil, v njem je sedela bogata oblačena dama, krog nje so bili nagromadeni zabojčki, škatle in druga ropotija. "Aha," je vzkliknil detektiv v svojem sreč, "to je rdečkarica, ki razvažava bombe. Njena bogata obleka je samo prevara, da prikrije ložje svoj peklenški namen."

Avtomobil se je blizal in blizal in še preden je bil vtric njega, je detektivski saržent planil kot tiger na svoj plen proti avtomobilu in zaklical je z gromkim glasom soferju "stoj," njegova desnica je pa segla za vsak slučaj nehoti po samokresu.

"Kdo ste?" se je oglašil nežni glas v avtomobilu, "jaz sem soproga Archie Roosevelta in sem na potu na železniško postajo, da se odpeljem v Panamo."

"Aha, zopet prevara, mene ne boš imela za norec," je mislil detektiv in vprašal je z osornim glasom, ki ne pozna milosti: "Kaj pa je v teh škatljah? Kje je vaša številka?"

"O, v škatljah je moja obleka," je z zvonkim glasom odgovorila ženska, detektiva je pa zazeblu pri sreč.

Še par besed in detektiv je spoznal, da je za eno blamažo bogatejši in da je splavala njegova slava po vodi.

Opravičil se je, toda vseeno je pa dodal: "Ej, njen avtomobil je bil sumljiv..."

VRNITEV JUGOSLOVANSKIH PROSTOVOLJCEV V AMERIKO.

New York, N. Y. — (Iz urada Am. Rdečega križa.) Nekako sredi meseca marca je pripeljal parnik "Santarem" 694 jugoslovanskih prostovoljcev s 56 ženami in 10 otroci, ki so vsi bili v zelo bednem položaju. Bili so brez denarnih sredstev, primanjkovalo jim je najpotrebnejše obleke in več jih je bilo tudi brez obutve. V Dubrovniku so čakali meseci in mesece v zelo žalostnih razmerah, kedaj da se jih usmili kak parnik in odpelje nazaj v Ameriko, kar se je zapustili leta 1918, ko so se šli boriti za svobodno Jugoslavijo. Odpeljali so se, ne da bi prej kdo sporočil v Ameriko njihovim svojemcem, da se vračajo v njih prejšnjo domovino. V New York so dospeli ne da bi kdo kaj vedel o tem. Američnemu rudenemu križu se je posrečilo, da je dobil poročilo, da se na otoku Ellisu nahajajo jugoslovanski prostovoljci v najbednejšem stanju. Američki rdeči križ je takoj osnoval potrebno pomožno akcijo, da je nekoliko pomagal tem revežem. Na lastne stroške je nakupil več hrane, obleke in tudi poslal brzojavne sorodnikom: teh prostovoljcev, da jim prikočijo na pomoč. Ker so bili brez denarnih sredstev in takorekoč popolnoma zapušteni od vseh, so bili primorani nekateri iti v premogovnike v Pensilvanijo in Zapadno Virginijo in okrog tri sto prostovoljcev je odšlo v East Pittsburgh, Pa., v tovarne "Westinghouse Electric Co." Za vse te je preskrbel tozadevna družba vse potrebne. V New Yorku je ostalo okrog tri sto teh nesrečnežev, za katere je skrbel "Ameriški rdeči križ". Otrokom je preskrbel popolnoma novo obleko in ravno tako tudi bolj potrebnim ženam. 85 prostovoljcem je plačal vse vožnje stroške do njih prejšnjega bivališča, ker sami ni so imeli n. katerega denarja in tudi ne sorodnikov. Imel je takih stroškov nad štiri tisoč dolarjev.

stovoljcev, da jim prikočijo na pomoč. Ker so bili brez denarnih sredstev in takorekoč popolnoma zapušteni od vseh, so bili primorani nekateri iti v premogovnike v Pensilvanijo in Zapadno Virginijo in okrog tri sto prostovoljcev je odšlo v East Pittsburgh, Pa., v tovarne "Westinghouse Electric Co." Za vse te je preskrbel tozadevna družba vse potrebne. V New Yorku je ostalo okrog tri sto teh nesrečnežev, za katere je skrbel "Ameriški rdeči križ". Otrokom je preskrbel popolnoma novo obleko in ravno tako tudi bolj potrebnim ženam. 85 prostovoljcem je plačal vse vožnje stroške do njih prejšnjega bivališča, ker sami ni so imeli n. katerega denarja in tudi ne sorodnikov. Imel je takih stroškov nad štiri tisoč dolarjev.

ČUDNA BOLEZEN OBČINSKEGA SVETOVALCA!

Chicago, Ill. — Pri organiziranju mestnega sveta se je pokazalo, da občinski svetovalec John A. Richert boleha na bolezi, ki se da zanesljivo ozdraviti brez zdravila in bivanja na letovišču.

Občinski svetovalec Čermak je kritiziral delo Richerta, predsednika proračunskega odseka, ki se zdaj nahaja zaradi slabega zdravja v Floridi. Dejal je, da je spravljen v nevarnost mestne finance in dobro ime mesta, ker ni pri sestavi proračuna gledal na to, da se tako razdele in povzraja davki, da bi bilo mogoče mestnim službenecem povisati mezdo. Priporočal je, da se ne izvoli več kot predsednik odseka za sestavo mestnega proračuna in je mesto njega predlagal dva druga mestna svetovalec.

Takoj so vstali Richertovi prijatelji in naglasili, če se mu zdaj vzame odsekovo predsedništvo, da mu bodo zopet odpovedali žveč. Čermak je pa tem gospodom odgovoril, da so Richertu že trikrat odpovedali žveč zaradi dela pri sestavi mestnega proračuna.

Ljudstvo pa pravi, da naj mestni svetovalec, ki je tako slabega zdravja, odloži svoj mandat, da bo lahko drugače izvolilo na njegovo mesto, ki je trdnaga zdravja.

Inozemstvo.

Italija odklonila ameriški tobak.

London. — Depesha iz Rima se glasi, da italijanska vlada ne bo več naročala tobaka iz Združenih držav, temveč iz Bolgarije.

Sovjetska vlada je dobila Kolčakovo zlato.

Kopenhagen. — Iz Moskve poročajo, da je Kolčakova zlata rezerva, katero so boljševiki zaplenili v Sibiriji, na potu iz Irkutskaja v Moskvo. Rezerva obstoji iz zlatih novcev v vrednosti 400 milijonov rubljev in zlata v vrednosti trinaest milijonov rubljev.

Protiameriške demonstracije v Panami.

Panama, 3. maja. — Okrog 2000 Panamecev je večeraj priredilo protiameriške demonstracije pred tukajšnjim klubom Union, kjer se je imel izvršiti slavnostni sprejem generala Pershinga, ki je obiskal Panamo. Demonstrantje so zagradili vhod v klub in Pershing se je po dvehurnem čakanju vrnil nazaj na postajo. Demonstracije so bile prirejene zato, ker so Združene države vzele otoček Taboga, ki se nahaja blizu pacifičnega vhoda v Panamski prekop. Na tem otoku misli ameriška vlada zgraditi fortifikacije. Domačini, ki so imeli na otoku letovišča, protestirajo, da so dobili pre malo škodnine.

Italijani zalagajo rebelne Turke z orožjem?

Carigrad. — Tukaj poročajo, da imajo Italijani tajne prijateljske stike s turškimi nacionalci, ki pod vodstvom Mustafe Kemala paše vodijo revolucijo proti sultanu in zaveznikom. Govori se, da Italijani podpirajo vstaje z orožjem in strelivom. Sultan je nalezl na nebroj ovir v kampanji proti vstajem. Dve turški topničarki se ne moreta ganiti iz luke, ker je nekdo razbil stroje. Več parnikov, ki so vozili čete v Anatolijo, je bilo nalašč odvedenih v plitve vode, kjer so obsedeli na pesku. Dezertiranje častnikov in prostakov iz sultanove armade je na dnevnem redu.

Konflikt med Albanci in Grki.

London. — Iz Rima javljajo, da so se vneli boji med Albanci in Grki v Epiru. Mnogo Grkov je bilo ubitih.

Sovjetska trgovska mislija se vrne domov?

London. — "Daily Herald" je prejel brzojavko iz Kopenhagna, da je Krasinova trgovska delegacija sklenila odpotovati nazaj v Moskvo iz razloga, ker Anglija trdovratno vztraja, da Litvinov ne sme priti v London in ker vrhovni svet še ni odgovoril na zahtevo delegacije, da se konferenca z zavezniki trgovskimi zastopniki vrši v Švici. Danske trgovske družbe so sklenile pogodbo s Krasinom za obnovo trgovine in izvod pogodbe je bil že dostavljen diplomatskim predstavnikom Združenih držav in entente.

Švicarska vlada je proti osemurnemu delavniku.

Bern, Švica. — Švicarska vlada smatra, da je sklep mednarodne delavske konference v Washingtonu za splošni osemurni delavnik nepraktičen in da ga ne sprejme za Švico, dokler se ne spremeni.

Kantenci v Rusiji bodo pomagali producirati.

London. — Iz Moskve javljajo, da je sovjetska vlada sklenila osvoboditi vse jetnike, ki so v zaporu zaradi manjših prestopkov, drugi pa, ki so kaznovani zaradi protirevolucionarnih dejanj, tatvine, ropu in drugih večjih zločinov, bodo opravičeni pod nadzorstvom produktivna dela na polju in v industrijah.

Petrograd je zdaj Leningrad.

Pariz. — "Echo de Paris" je prejel poročilo iz Stockholma, da je petrogradski sovet ob priliki petdesetletnice Leninevega rojstva zadnji mesec prekrstil Petrograd v Leningrad.

Opustodenje Srbije je bilo bivši ruski carici "kazen boja" za umor kralja Milana.

Čikagška "Daily News" priobčuje že par tednov pisma bivše ruske carice (naj v miru počiva!), ki jih je pisala svojemu soprogu carju Nikolaju v času vojne, ko je bil car večji del časa v glavnem stanu armade. Pisma — katerih je več kot 400 — so v arhivu sovjetske vlade v Moskvi in prepisal jih je znani žurnalist Don Levine ter prinesel prepise s seboj v Ameriko. Iz teh pisem se vidi, kako je bivša carica imela Nikolaja popolnoma na vrvi, dojem je imel fanatični menih Rasputin njo na udi. Car je menjal generale in ministre na ukaz carice, ki je bila pod pritiskom Rasputina.

Pisma so polna političnih intrig. Značilno je pismo, datirano 1. novembra 1915, v katerem izraža carica svoje mnenje o srbski katastrofi, ko je nemška armada invadirala in okupirala Srbijo. Carica piše: "Z ubogo Srbijo gre h koncu — ampak to ji je bilo usojeno. Ni ji mogoče pomagati. To je morda božja kazen za Srbijo, ki je umorila kralja in kraljico (namreč Milana in Drago leta 1903)."

FRANCIJA PRIGANJA POLJAKE NA VOJNO.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

so se pariški diplomatični intrigantje ustoličili v Odesi in v drugih mestih na obali Črnega morja. Ko so pozneje Nemci invadirali Ukrajino in postavili zloglasnega Skoropadskega za svojega vladarja v Kijevu, so Francozi na umetno prikriti način pomagali Nemcem potlačiti ukrajinske sovete. Pomagali so istim Nemcem, s katerimi so bili v vojni na zapadu! Končno je Francozom ponesrečila cela igra in pobrati so morali šla in kopita iz Odesa pred enim letom, ko so se uprli njihovi lastni pomorščaki.

Zdaj pa upajo francoski imperialisti, da dosežejo s pomočjo Poljakov, česar niso dosegli z drugimi. Igra se vrši na ta način, da poljske čete "osvobode" Ukrajino "boljševiške tiranije." Glavno je, da Poljaki okupirajo in obdržijo Kijev, Kišenev in Odeso in Ukrajina bo — svobodna za francoske kapitaliste.

Poljaki so se zaleteli pred enim tednom, ampak njihov zalet je bil vnaprej obsojen na katastrofo. Sovjetske čete Ukrajincev in Rusov, ki so dobro zavedajo, kaj pomeni francosko-poljski zalet, so zbrale svoje moči in dobile precej pojačanja. Na južnem koncu fronte ob reki Bug so Poljaki že postavili in situacija, ki je kamoli stisnjena z dimom "velikih poljskih zmag" iz Varšave in Parisa, se zjasni v nekaj dneh.

DOPISI.

Laveta, Colo. — Upam, da moj prvi dopis ne bo zletel v nenasični uredniški koš.

Odkar sem se naročil na edini slovenski delavski dnevnik v Ameriki, na list "Prosveta" se mi je tako priljubil, da ga ne pustim ako ravno bi prišli še tako slabi časi. Prej se bom odpovedal to baki, akoravno ne morem prestat brez njega, kot pa temaj najboljšemu slovenskemu listu v Ameriki. Kajti v tem listu najdem vse, kar me le kolikšak zanima. Poleg vsakdanjih novic prinaša vsakovrstne podučne članke in drugo zanimivo gradivo. Vseled tega apeliram na vse rojake, da se naročijo na ta najboljši slovenski list in da agitirajo zanj.

Tukajšnjim farmerjem dela velike preglavice, ker ne moremo pridelati s poljskim delom. Po mojem mnenju so oni, ki "regirajo" vreme, izgubili glave in sedaj sami ne vedo, kaj da delajo. Po zimi smo imeli lepo in krasno vreme in sedaj, ko bi bil čas za delo na polju, imamo pravo sibirsko zimo.

Draginja je nas tudi obiskala, kot sploh vse delavce. Nedavno tega sem obiskal bližnjo premo-garsko naselbino Oakview, kjer premogari delajo sleherni dan. Tamoknji premogariji se tudi pri-tožujejo nad pretiranimi cenami življenjskih potrebščin. Ko so jim izboljšali plačo, so trgovci ta-koj podražili vsa živila in druge stvari, katere delavci rabi v vsakdanjem življenju. Poleg te-ga je pa postal tudi premog ta-ko lahak, kot nikdar ne preje — razumno da le za delavce, ko do-bi plačo od njega, ne pa za kup-ke. Opazil sem tako velike vozič-ke za nakladanje premoga, da bi lahko štiri polčlani v enem pre-mog v njih, tehta pa le po 28 do 32 — tisoč funtov, akoravno so tako zvrhano naloženi, da je nemogoče več premoga naložiti vanje in je skoro več premoga na vrhu vozička, kot pa v vozičku samem. Kolikor sem mogel sam presoditi, bi moral en tak vozič-ček premoga tehtati najmanj 50 do 60 — tisoč funtov, pa bi bil delavec, ki nakoplje premog in naloži še na izgubi. Vprašal sem za pojasnilo nekega premogarja in odgovoril mi je, da kakor hi-tro pride voziček naložen s pre-mogom na površje, da ga obseje solnce, da takoj izgubi polovico svoje teže. Toda, ko ga pa kupu-jemo mi farmerji, je pa tako sa-lamensko težak in dobimo ga ta-ko malo, da bi človek moral vzeti povečevalno steklo ali pa natakniti na nos dvojne očala, da bi sploh opazil kak premog v vozu. In vse to je sad veleprofitarstva. In tako bo ostalo, toliko časa, dokler ne bo ljudstvo, katerega izkoriščajo veleprofitarji, obračunalo z vsemi temi pijavkami v človeški podobi.

In dan obračuna je pa volilni dan in glasovnica v roki najbolj-še sredstvo. Rojaki, pazite koga bodele volili ob prihodnjih je-senskih volitvah! Rabite svojo pamet in svoj razum in ne oziraj-te se na razne sladke besede, ki ostanejo vedno le na jeziku. Ako bomo volili naše delavske zastop-nike, se bodo razmere tudi takoj izboljšale in dobili bomo vse pravice, do katerih smo upravi-čeni. Delavci smo ravno tako u-pravičeni do vsega, kot so naši nasprotniki. Delavci naj podpi-ra delavca in voli delavske kandida-te. Čemu bi delavci volili svoje največje nasprotnike? Ne oziraj-mo se na razne priimke, ne ozi-rajmo se na malenkosti, kajti vsi smo trpini in vsi smo predmet največjega izkoriščanja in vsi i-mamo enake težnje, pa naj bo "rdečkar", "belkar" ali pa "črnkar". Vsi smo enaki in čemu bi ne nasledovali en in tisti cilj. In pri jesenskih volitvah si la-hko opomremo, ako hočemo in ako se združimo in se vsi udeleži-mo volitev in glasujemo za de-lavske kandidate, je naša znaga gotova.

Tukajšnji farmerji smo vsi or-ganizirani in prodajamo naše pridelke v združeno farmersko trgovino. Po mojem mnenju je farmerska obrt še najboljša in ni treba vedno paziti na parno pi-kal, kadar bi klicala na delo. Ve-čina tukajšnjih farmerjev ima-je že svoje automobile. Konje, rabi-mo samo za poljsko delo. V tu-kajšnji okolici vspevajo vsi polj-ski pridelki. Podnebje je tudi zdravo in okolica zelo lepa. V o-kolet je na prodaj še precej do-

bre zemlje in cene je različna po rodovitnosti in legi zemlje. Na-vadno je od 20 do 150 dolarjev akor. Judje so se pričeli v zad-njem času zelo naseljevati v tu-kajšnji okolici. Ako bi moglo ka-kega rojaka veselilo življenje na farmi in ako bi želel kakih po-jasnil, sem jih pripravljen dati vsakemu. — John Elvar, Box 120, Laveta, Colo.

Ringo, Kans. — Tukaj že ne delamo od onega dne, ko so naše uradnike vrgli v ječo in ker so hoteli premo-govniške družbe po-dražiti streljivo. Vseled te solidar-nosti premogariji so se kompa-nije podale in sklenile, da bo streljivo od 15. maja naprej po stari ceni. Zadovoljni tudi nismo z novim industrijskim zake-om, katerega je "pogruntal" governor Allen. Sedaj pa, ko je streljivo po stari ceni, so pa že rekli nekateri 101-odstotni patri-jojci, sedaj pa kar ne delo in pu-stimo naše voditelje naj se sami izkopljejo iz ječe če se hočejo ali naj pa plačajo vsak po dvatisoč dolarjev šporočstva, ako hočejo, zakaj pa niso potrdili novega za-kona, saj to nas nič ne briga. Ta-ko se je celo izrazil nekaj tu-kajšnjih rojakov. Žalostno, kaj kaj ne, joka vredno.

Včeraj in danes, 26. in 27. a-prila, so pričeli nekateri rovi že z obratom in na delo se je mu-dilo tudi nekaterim "naprednim rojakom".

Da v resnici so žalostne razme-re za tukajšnje delavce. Delavski nasprotniki hočejo na vsak način zaslužiti vse delavce. Zatrini, preganjani smo bili v stari Av-striji in sedaj nas hočejo še tu-kaj popolnoma zaslužiti. In ako se delavci ne bodo prebudili in hodili po istih potih, kot so do sedaj, se bo to tudi v resnici zgo-dilo. Kajti sužnost že trka na kansaska vrata. In ob prihodnjih jesenskih volitvah se bo odločilo, ali se bodo ta vrata za vedno za-prla modernemu suženstvu, ali pa popolnoma odprla, ali bo de-lavstvo prosto ali bo postalo su-žen. Od teh volitev je vse odvis-no in odvisno je od delavcev. Vseled tega apeliram na vse de-lavce v državi Kansas, da se pri-pravljajo za prihodnje volitve, da se istih polnoštevilno udeleži-jo in da glasujejo za delavske kandidate.

Nekateri tukajšnji zaslepljen-eci delavci, mesto da bi podpirali naše uradnike, ki so šli raje v je-čo kot pa da bi se podali, jim pa še izpodkupujejo tla. Ni nikakor častno za te "zavedne" delavce, toda upam da se jim bodo odprle oči.

Aleksander Howat, predsed-nik tukajšnjega, 14. distrikta U. M. W. of America je dobil nasle-dnjo brzojavno častitko od zbora strokovnih delavcev v Denverju, Colo, datirano 22. aprila:

At a regular meeting of the Denver Trades and Labor As-sembly April 20 that body went on record unanimously backing you up in going to jail for the cause of the United Mine Workers and organized labor. We want to assure you that it is ap-preciated and we will stand back of you morally and financially if need be. Our only wish is that we had a few more men like you in the labor movement. With con-gratulations and best wishes.

V slovenskem prevodu se ista glasi: Na redni seji "Strokovne-ga in delavskega zbora" v Den-verju, Colo. 20. aprila, se je zbor soglasno izrekel, da odo-brava vaše stališče, ker ste šli v ječo za pravično stvar združ-e-nih premogarijev in organizirane-ga delavstva. Zagotavljamo vas, da znamo ceniti vaše delo in da vas bomo podpirali moralno in ako potreba tudi finančno. Naša edina želja je, da bi imeli več ta-kih voditeljev v delavskem gi-banju kot ste vi. Naše najiskre-njeje častitke in pozdrave.

Iz tega se razvidi, kako zna-jo ceniti delovanje Howata delaveci drugih držav. In kaj je naša dolžnost, ker se Howat v prvi vrsti bojuje za nas! — Opanovalec iz Ringa.

Granite City, Ill. — Hrvatsko podporno društvo št. 29. N. H. Z. v Madison, Ill., priredi 23. ma-ja t. l. v Seykovi dvorani, 1241 Madison ulica veliko veselico v zvezi s bazarjem in dramatično predstavo v korist sirotišnice za hrvatske otroke v Ameriki. Pri tej prireditvi sodelujejo tudi hrvatska društva iz St. Louisa, Mo., East St. Louis, Ill., in Wood River, Ill., in še iz drugih okoli-skih naselbin, ki so se prijavila,

da hočejo sodelovati pri tej pie-meniti prireditvi. Cela hrvatska naselbina v tem mestu kaže že sedaj veliko zanimanje za to pri-reditev in odbor je uverjen, da bo vspeh najboljši in da bo lahko tudi tukajšnja hrvatska naselbi-na pripomogla s primerno vsoto uresničiti velekoristno in plemenito idejo, in da se zgradi sirot-nišnica za hrvatske otroke, ki iz-gubijo svoje starše v nežni mla-dosti. Kaj je namen tega zavoda, je itak vsakemu Hrvat znano in radi tega je tudi dolžnost sle-hernega zavednega člana N. H. Z. da podpira po svojih skrom-nih močeh to plemenito idejo. O-troci, ki izgubijo svoje starše v nežni mladosti in so brez rodite-ljev, ko se še sami ne morejo po-magati, so največji reveži na svetu. In da poskrbimo za te o-troke, je naša dolžnost, da zgra-dimo dom tem sirotam, da bodo obvarovani, da se ne izgubijo med svetom, da jim ohranimo njih materini jeziki.

Vseled tega pozivljajo priredit-vni odbor vse brate Hrvate v tu-kajšnji naselbini Granite City in Madison, Ill., kakor tudi brate v St. Louis, Mo., East St. Louis, Ill., in Wood River, Ill., da se u-deležijo te prireditve in polnem številu. Za raznovrstno dobro po-strežbo v vsakem oziru bo skrbel zato izvoljeni odbor. — Priredit-vni odbor.

Bear Creek, Mont. — V tukaj-šnji naselbini imamo še dosti sne-ga okrog hiš in nikjer še ni opa-ziti nobenih znakov prihajajoče spomladi. Lansko leto nismo i-meli niti snega in ne dežja, in naj-brže hočejo vremenski bogovi le-tos nadomestiti, kar so lansko le-to zamudili.

Rovi razum enega obratujejo vsi s polno paro. Premogari-jev so sedaj zvišali plačo na po-dlagi večinskega poročila toza-dnevne komisije.

Najbolj zanimivo je pri vsem tem to, da trgovci, ki so imeli to-lepo navado, da so takoj podražili vse potrebščine, kakor hitro so do-bili poročilo, da je plača premo-garijev povišana, letos niso podra-žili. Kajti tukaj smo ustanovili združeno prodajalno in smo v je-liki večini vsi delavci delničarji. Ker nismo pričakovali tako veli-kam, da lahko s svojimi četami obratuje železnice in na ta način zdrobi stavko. Družbe še ni spre-jele ponudbe, ker se boje, da jih ljudstvo bojkotira.

POTREBUJEMO

DELAVCE ZA DELO PRI PARNI LOPATI V KA-MENOLOMU IN DRUGE DELAVCE.

DOBRA PLACA.

Ali želite prijazni kraj in delo ob jezeru. Prijazno stanovanje, najemnina samo \$6 do \$12 na mesec. Kjer boste imeli tudi vrt. Lahko gojite kokiši in imate svojo kravo, prosta paša. Šole in cerkve.

Dobra hrana in stanovanje za samce.

Delavnice se nahaja v MARBLEHEAD, OHIO, in v Kel-leys Island blizu Sandusky, Ohio. Ako hočete delati in si denar prihraniti, pišite nam še danes, tu je po ceni življenje. Nobenih delavskih neredov.

THE KELLEY ISLAND LIME & TRANSPORT CO.,
1125 Leader-News Building,
CLEVELAND, OHIO.

Krasni lasje

se slava za vsako žensko in dekleta, za mladeniča in moške. Vseled tega je zelo važno, da si ohranite lasje in zdravo rast las do visoke starosti; steno, da uporabljate

Severov

ščititelj las

(Severov's Hair Tonic) to je izvrstno za umivanje las in prahljaja. Pomaga do rasti las in daje življenje ki je potrebno našim koreninam. Prijazno se počutite po uporabi tega. Poskusite. Cena je 66 centov in 36 davek.

CESLANJE LAS

je včasih zelo nepopoljno, ako se lasje zanemarijo. Severov's Hair Pomade (Severova poma-da za lasje) nareja lasne mehke in gladke. Uredi česlanje las prijazno za otroke in odrasle. Cena je 25c in 1c davek.

ZA UMIVANJE

prahljaja in ali za lampu rabi vedno le milo, ki se na lahko to-pi in je antiseptično. Za to slu-žajo Severov's Medicated Skin Soap (Severova zdravilno Milo za kožo) najboljši priporočljivo. In je tudi izvrstno za briti. — Cena 25c.

Severova družinska zdravila so na prodaj v vseh lekarnah. Ako pa vaš lekarnar nima teh v zalogi, naročite direktno od nas. Po-šljite pravo sveto s davkom na naslov:

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Podporna Jednota.

Inkorp. 17. junija 1907
v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODESK.

Predsednik Vincenc Calahar, podpredsednik Anton Hraat, Box 140, Caneburg, Pa., zasedni gl. tajnik Math Turk, tajnik hollubškega oddelka Paul Berger, zasedni gl. blaginjski Frank S. Tovehar, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODESK.

John Underwood, predsednik, 408 Hay St., Springfield, Ill., Martin Zolzenhar, Box 276, Rochester, Ohio, Jos. Radick, Box 432, Smithton, Pa., Frank Simek, 5500 Preiser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODESK.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VZHOVNO OKROŽJE: Rudolf Pisterich, Box 438, Bridgeville, Pa. Anton Radick, Box 73, Wick Haven, Pa. ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šuler, Box 104, Gross, Kans., za jugoslov. Leo Kukar, Box 246, Gilbert, Minn., za severozapad.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovič, predsednik, 18517 Waterloo Rd., Collinwood, Ohio, Jakob Ambrožič, 418 Pierce St., Eveleth, Minn., Jos. Kalan, 1907 E. 74th St., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.

Vincenc Calahar, John Underwood in Matt Petrovič.

Združiteni odbor.

PREDSEDNIK: Frank Alci, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. John Trebel, Box 161, Lawrence, Pa. Jakko Oren, 242 Englewood, Detroit, Mich. Jos. Šuk, 1101 E. 62. St., Cleveland, Ohio. Mary Udevil, 1644 So. Racine Ave., Chicago, Ill. VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": Jelo Zvertnik.

POZOR! — Korrespondenca z gl. uredniki, ki delajo v glavnem uredništvu, se vrši takole: VSA PISMA, ki se nanašajo na poslo gl. predsednika se naslovi: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVI: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote valde se naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagaj-nišvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Vse prihodnje glade poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj. Vsi prišli na gl. porotni odesk se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 408 Hay Street, Springfield, Ill. Vse prihodnje protu uredništvo glasila se naj pošiljajo na naslov: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Vsi dopisi in drugi spisi, namanihi, oglas, naročila in sploh vse, kar je v svetu s glasilom jednota, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

POZOR ROJAKI!

Sedaj lahko zopet potujete direktno v stari kraj preko BASELA, TRSTA ali DUBROVNIKA.

Parobrodna in vožnje liske dobite pri nas in New Yorka do vseh večjih mest v Jugoslaviji.

Vse potne potrebščine in dovoljenja se vam posreduje tukaj hitro, točno, popolno in brezplačno.

Mi vam posredujemo vaše družine in sorodnike in staroga kraja v Ameriko, ter izpolnimo vse potrebne spise.

Obiljane in hranejavne denarne pošiljave se izplačujejo sedaj v najlepšem redu in hitro, kar se biva naprosto odlašano.

Brzojavni stroški znašajo od \$2.50 do \$8.34 od vsake pošiljave, ne glede na to, kolika je svota.

Napovedna svota s najuglednejšimi zavodi v domovini, kakor tudi nad dvajsetletna skrajna omogočajo nam pošiljati denar veliko ceneje kot kjerkoli drugje.

Kupite bančne nakaznice (Drafts) danes, da si zagotovite niko, ceno na posnajo!

Najboljšejeje navodila in nasveti v vseh očitih lahko dobite brezplačno, ako se obrnete osebno ali pismeno na posnate in pod državnim nadzorstvom obstoječe trgovine:

EMIL KISS BANKIR

133 Second Ave., Corner 8th St., New York, N.Y.

Ustanovljena leta 1888. Sprajema vloga na 4% obrest.

Izplačevanje donarja v starem kraju.

S tem dajemo na znanje vsem našim prijateljem in znancem, da donar, ki je bil poslan brzojavno dne 31. januarja, je bil v starem kraju izplačan dne 15. februarja.

Da tem višje zadovoljimo naše odjemalce, smo odprli svoj lastni urad v starem kraju. To nam daje priliko, da lahko točno plačamo donar v starem kraju in v najkrajšem času. Pošljite se te priliko, in pošljite denar v stari kraj potem naše banke, kjer dobite najboljšo potrditvo in najnižjo ceno.

Pošljite denar na hranilno vlogo v stare domovino. Cena kronam zna, torej ravno sedaj je še ugoden čas dokler je cena niska. Mi vam posredujemo vložno knjizico v najkrajšem času.

Prodajamo tudi "BANCNE ČEKE" (Drafts) na vse večje banke v Jugoslaviji. Oni naših rojakov, kateri nameravajo potovati v stari kraj naj se obrnejo do nas. Naš izvrstno urejeni "PAROBRODNI ODELEK" zastopa vse družbe in je vstanju hitre in zelo preskrbeti se najhitrejšimi parobrodi vas odrediti v stari kraj.

Posredujemo vam tudi vaše sorodnike in staroga kraja v Ameriko. Vse pojasnila se dajejo točno in brezplačno.

1000 KRON ZA \$8.00

NEMETH STATE BANK

10 N. 22nd Str. John Nemeth Pres. New York, N. Y.

ROJAKI! Naročite se na knjigo: Književne Matice S. N. P. J. Matice izda pet knjig, kakor hitro se oglas dvatisoč naročnikov. Na rednina s pristopnine vred na prvih pet knjig je tri dolarja. Ako ni zastopnika Matice v vaši okolici, pošljite naročnino tajniku Matice: Frank Alci, 2124 South Crawford Ave., Chicago, Ill.

NAROČNIKOM V POJASNILU. Za oglas se odgovoriti je ogle-valci sami. Mi ne sprejmemo de-nar, niti nobene odgovornosti. Vsek-endar kaj napišite in oglas in se ne mi včas, naj sam soti prišlo. Vse-ko odgovornost in potrditvo naj nosi vsak sam. Uporabljajte lista: 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vladimir Lenin.

(K njegovi petdesetletnici).

Vladimir Lenin-Uljanov, izrazita ruska osebnost, voditelj ruske oktobarske revolucije, je obhajal 10. aprila svojo petdesetletnico rojstva.

Uljanov Vladimir, Ilijič, pod psevdonim Lenin, Ilijič, Taulin, član plemiške rodbine, je sin bivšega državnega svetnika iz simbirske gubernije. Rodil se je v Simbirsku dne 10. aprila 1870. Po končani gimnaziji se je leta 1887 vpisal na kazanski univerzi. Njegov starejši brat Aleksander Ilijič Uljanov, ki je tudi študiral na kazanski univerzi, je vstopil v kroge skupine "Narodne volje", v kateri je imel psevdonim Lenin, in je bil določen za atentat na carja Aleksandra III. očetov zadnjega carja Nikolaja II. Napad je ponesrečil in dne 8. maja 1887, leta je bil Aleksej v trdnjavi Schlusenburg obojen s štirimi glavnimi soudeleženci pri atentatu: Generalovim, Andrejuškim, Osipanovim in Sevirjovim. Aleksej je zapustil 19-letnemu Vladimiru kot dedščino revolucionarja ime Lenin, plamenice so vračilo do zatiralec ruskega naroda in poslanstvo maščevalec.

Mladi Vladimir je bil izključen s kazenske univerze zaradi vodenja pri neki dijaški revolucionarni agitaciji, a iz Kazana ga je policija izgnala. Nato se je vpisal na petrogradski univerzi. V Petrogradu se je poročil z Nadeždo Konstantinovno Krupecko, hčerjo asessorja.*

Leta 1895 je odšel v Ženevo, kjer je prišel v stiske s Plehanovovo grupo. Vrnivši se v Petrograd, se je bavil s socialistično literaturo in propagando pod psevdonimom "Tumin". Leta 1896 je bil obtožen v obtožbi zoper socialne demokrate in obsojen 29. januarja 1897. leta na triletno prebivalstvo v Vzhodni Sibiriji. Bival je v Irkutsku in Krasnojarsku, a zatem v leninski guberniji. Dne 16. julija 1900 odide v inozemstvo, kjer kmalu postane član središnjega odbora ruske socialno demokratske delavske stranke, zavzemajoč ugledno

(* prisednik kake oblasti, posebnega sodnega ali upravnega zbora, in gorečega agitatorja.)

mesto v skupini političnih emigrantov.

Leta 1901, prične v Ženevi z Martovim in s Plehanovim izdajati list "Iskra", prvo rusko marksistično glasilo. Na drugem strankinem kongresu v Londonu 1903, leta je bil voditelj boljševikov proti manjševikom, katere sta vodila Martov in Plehanov.

Ob prvi revoluciji 1905, leta se je Uljanov vrnil v Rusijo, naselil se na Finskem nekoliko kilometrov od Petrograda, od koder je vodil akeji boljševiške frakcije socialno demokratske stranke na drugi dumi. Takrat je Lenin v Petrogradu prvič stopil v zvezo s Trockijem, predsednikom prvega revolucionarnega delavskega sveta: važnejše vloge pa tekom prve revolucije ni igral. Prisiljen zapustiti Finsko, se je vrnil 1907. leta v inozemstvo, kjer je kot član mednarodnega odbora socialistične stranke zelo veliko deloval za socializem.

Med vojno je povečal svojo pacifistično in internacionalno propagando. Sodeloval je pri listih "Social-Demokrat", "Comunist" in "Forbocks". Je eden glavnih organizatorjev konferenc v Zimmerwaldu in na njej voditelj skrajne levice.

Dne 9. aprila 1917, leta je nastopil s 32 ruskimi socialističnimi emigranti v plombarnem vagonu z badensko-avcarske meje preko Nemčije, pot v Rusijo. Komaj je dospel v Rusijo, že je takoj igral važno vlogo.

Lenin je ustvaritelj zelo važnih znanstvenih del. Tekom svojega emigrantstva je spisal lepo število knjig in propagandnih brošur — večinoma pod psevdonimom VI. Iliin. ki nam ga kažejo poleg Plehanova kot naj znamenitejšega znanstvenika socialistične Rusije. Omenimo naj: "Agrarni program socialne demokracije v prvi ruski revoluciji 1906 — 1907", "Kapitalizem v kmetijstvu Zedinjenih držav Ameriških", "Razvoj kapitalizma v Rusiji", modroslovno delo "Materializem in empiriokritičizem" — empiriokritičizem, v katerega ga je uvedel Friderik Adler, Marxov učenec, odklanja kot reakcionarno filozofijo, ker pospekuje vero, torej oporo buržoazijskega gospodstva — "Bliznje naloge sovjetov." Po dvanajstih letih, "Imperializem" itd. Tudi sedaj ne

počiva; venomer ustvarja nova dela.

Lenin, ki je vrgel svoje življenje na kocko za svoje socialistične ideale in živel več let v "Mrtem domu". Dostojevskega v strahovitih temnicah caristične Sibirije, je zmagal s svojimi revolucionarnimi idejami. Neugnani duh Leninov slavi v ruski sovjetski republiki svoje zmago: slavje, kakršnega še ni slayil duševni velikan. Njegov idealizem se je udeležil, se realiziral in prilagodil neodoljivim naravnim zakonem, kar je vsakakor pripisovati sili njegovega duha, ki je upoštevaljoč dane razmere ustvaril podlago za razvoj nove Rusije — Rusije, ki jo danes poznamo še tako malo.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Dijaške demonstracije v Belgradu. Del belgrajskega visokoleskega dijaštva je 4. t. m. ob desetih dopoldne na Velikem Kalimegdanu sklical shod dijaštva, kateremu so prisostvovali tudi delavci. Po shodu so zborovali hoteli prirediti poulično demonstracijo, katero pa je mestna uprava bila prepovedala. Orožniki si so preprečili poizkus demonstracije. Pri tem so se demonstrantje in orožniki spopadli. Trije meščani so bili lahko ranjeni, eden pa težko. Demonstrantje so metali kamenje, vled česar je bilo sedem orožnikov lahko ranjenih. Mir in red se je kmalu vzpostavil. Mesto je sedaj popolnoma mirno.

Koliko je bilo kolkovanega denarja. Po sedanjih podatkih znaša skupna vsota kolkovanega denarja od novembra 1919 do konca januarja 1920, leta 4.610.436, 419 K, za Slovenijo 717 mil. 463.810 kron ali 15.56 odst.

Draginja v Zagrebu. Ovratnice veljajo v Zagrebu K 150. V Ljubljani nismo nič na boljsem, kajti prodajajo jih že dražje kot v Zagrebu.

Rekvizicije mesnic v Belgradu. Potrjen je sklep belgrajskega mestnega odbora, s katerim se rekvirirajo mesarjem njihove mesnice, na katerih bo belgrad

aka občina v lastni režiji prodajala meso.

Občinski odbor belgrajski je ustanovil štiri zavetišča za siromašno dečo, ki ostaja čez dan nadzorstva, ker morajo starši iti na delo. V ta namen so določena potrebna poslopja in osebe.

Konec tiskarske stavke v Splitu. Dne 1. aprila so se ponovno pogajali lastniki tiskarn in tiskarski delavci v Splitu ter se je dosegel sporazum. Dne 2. t. m. se je zopet pričelo z delom.

Kulturni teror na Madžarskem. Budimpeštanska univerza je odvzela naslov doktorja vsem onim, ki so za časa sovjetske vladne igrali kako ulogo. Vlade oblasti so poleg tega odpustile iz službe samo v Budimpešti nad 600 učiteljev.

Samomur. Upokojeni kurjač državne železnice Jožef Lotrič, doma iz Sele, stanujoč v Spodnji Šiški, si je 20. marca t. l. pogajal iz vojaškega samokresa v postelji dva strela v sebe. Vzrok samomora je najbrže obup, ker je bil pokojnik slep in jetičen. Došla komisija je konstatirala, da je smrt nastopila vsled otrpnenja možgan.

Stavka občinskih namestencev v Trstu. — Trst, 7. (Izvirno.) — Stavka občinskih namestencev se nemoteno, brez vsakih incidentov nadaljuje. Vse vrste namestencev, vse kategorije, intelektualni kot materialni delavci so odločili izvajati svojim zahtevam uspeh. Veličasten je bil shod 6. aprila v gledališču "Penace". Obširno gledališče je bilo napolnjeno do zadnjega kotička. Tiščeglavna množica je s frenetičnim odobravanjem sledila izvajanjem sodr. Černiutza, bivšega občinskega svetovalec.

Sodrug Černiutz je v obširnem govoru orisal gibanje nastavljenecv ter oertal vse dogodke zadnjih treh dni. Med gromovitim amehom je kritiziral nesposobnost sedanje vlade, ki skuša z vsami razpoložljivimi sredstvi udušiti stavko. Z zadoščenjem in fino ironijo konstatira, da največji grozilni dekreti uradnikov in nastavljenecv na površini v urade niso imeli absolutno nikjer nikakega uspeha. Vlada komisarja Norisa je pozval, naj vsled svoje nezmožnosti demitstirira.

Tajnik strokovnih organizacij Malatesta konstatira nezlomljivo zvezo in solidarnost delavstva z uradniki, solidarnost težke roke z mlaščim človekom. Tekom dneva so prispele v Trst ženjake in tehnične čete. Iz Benetk so došli mornarji mehaniki in lektrotehniki z vojaškimi inženirji, okoli 80. Prevzeli so elektrarno in plinaro v obrat. Vled tega je sedaj mesto za silo razsvetljeno. Kinematografi so že o tvorjeni. Tudi gledališča so pričela s predstavi.

Trst, 8. (Izvirno.) Vse organizirano delavstvo v vseh podjetjih se je izjavilo solidarno s stavkočimi občinskimi uslužbenci. Delavstvo velikih elektraren v Redipultu ob Soči je zagrazilo s stavko v znak solidarnosti. Vlada doslej še ni mogla doseči sporazuma.

Arrestacija. Iz Loznice poroča da so v tamošnje sodišče pripeljali stražniki bivšega avstro-ograrskega polkovnika Kokotovića, doma iz Vitrovice na Hrvatskem. Kokotović je obtožen, da je pri prvem avstrijskem upadu bil glavni organizator klanja. In pustošenja v ložniškem okraju. Dolgotrajna preiskava v Loznici in v Zagrebu je potrdila obtožbe naspejene proti Kokotoviću.

Proti hajdukum. Na podlagi zakona o zatiranju hajdukov (razbojnikov), je ministristvo za notranje stvari pozvalo vse hajduke v srbskih pokrajinah, naj se udajo, ker bodo v nasprotnem primeru ustreljeni. Vsakdo, ki ovadi razbojnika, dobi nagrado.

Šotanj. Smrt je zatnila trudne oči posestniku in klobučarju sodrugu Ivanu Šmigovcu, ki je v marljivem delu v času svojega 20 let. bivanja v Šotanju dvignil svojo obrt, se trudil zlasti v zadnjem času kljub težki dolgotrajni bolezni kot ustanovnik in načelnik novosnovane klobučarske zadruge. Poleg tega pa je sodeloval z njemu lastno vestnostjo in pridnostjo v sovjetu, pri Obrtnem hranilnem in posojilnem "društvu" itd. Bil je vse svojega življenja veren pristaš naše stranke, za katero se je povsod trudil in pošteno bojeval z nas-

MALI OGLASI

Classified Advertisements

POTREBUJEMO

DEKLETA in ŽENE za lahko tovarniško delo pri drill-pressi, mi-zah in pregledovanju. Mi vas izučimo, izvežbanost nepotrebna. Employment Dept. nepro v pondeljek, sredo in petek do 8. zvečer. V soboto do 3:30 popoldne.

Vprašajte na:
311 W. Austin ave., Chicago, Ill.

POZOR GODBENIKI!

Kromatična harmonika Lubasov-vega izdelka, še popolnoma v dobrem stanju se prodaja: cena \$100. En klarinet B flat, 15 keys, 4 rings in rollers, skoraj kot nov, cena \$40. Katerega veselje, ima sedaj dobro priliko in naj se zgodi osebno ali piše na:

John Filipić, 1177 E. 60th St., Cleveland, Ohio.

ROJAKI POZOR!

Brata John in Louis Kopriva naznanjajo vsem tukajšnjim rojakom in v bližnji okolici, da sva prevzela TRGOVINO "COFFEE and TEA STORE" 117 North 2nd Street, Raton, New Mex. V zalogi ima raznovrstne čaje in kavo, kakor tudi raznovrstno grocerijsko blago. Kava je vsaki dan sveže pražena in zmleta na vašo zahtevo. Rojaki, pridite in se pripravite v naši trgovini, dobra kava in vse; točna potreba; cene zmerne.

KOPRIVA BROS.

Phone 170, M. 117 North 2nd St., Raton, New Mex.

ZA CHICAGO. POZOR!!

V soboto dne 22. maja t. l. ob oemih večer bo v dvorani "Spravedlnosti" — 1825 So. Loomis St., (to je nasproti American State Bank), Chicago, Ill., zanimivo predavanje s stereoptičnimi slikami

ČLOVEK IN SVET".

Predaval bo sodr.

ETBEIN KRISTAN.

Vstopnina 25 c za osebo.

Vstopnina je namanjena v glavnem, da se pokrijejo stroški za slike.

Ne zamudite te prilike.

Sesani se boste o postanku naše zemlje in človeka. Pridite gotovo!

JUGOSLOVANSKI SOCIALISTIČNI KLUB ST 1

J. S. Z.

SVOJE ROJAKE ZDAJ ZOPET LANKO DOBITE V AMERIKO.

Priseljeniške postave ostanejo še zmeraj v veljavi kot pred vojno. Svoje rodbine lahko dobite v Ameriko. Podpisani vam bo dal navodila, kako dobite v kraju potne liste. Pišite, ali se pa osebno obrnite na znanega rojaka Matije Skender, Javnega Notarja, 5227 Butler Street, Pittsburgh, Pa. On vam bo stvar uredil in pojasnil. (Adv.)

RAD BI IZVEDEL

kje se nahaja moj prijatelj Frank Vozelj doma iz vasi Kal, fara St. Lambert, v Sloveniji. Poročati mu imam nekaj zelo važnih stvari iz stare domovine, zato naj se nemudoma oglasi, na maoj naslov: Martin Mohar, P. O. Box 435, Clinton, Indiana.

IŠČEM

SLOVENSKO DEKLICO, staro od pet do šest let, čedno in zdravo, katero hočem vzeti za svojo in skrbeti po materinsko zanjo. Pišite in pošljite obenem sliko ter vsa pojasnila na naslov: Mrs. J. F. Stark, Box 40, Holcombe, Wis.

protniki. V sreih sodrugov ostane blag spomin pokojniku.

V Špilje dohaja dannadan na stotine Amerikancev. Naravno je, da imajo precej težkih vsot dolarjev, katere prav pridno kupujejo gotovi odtonni špekulantje po nezalisanu nizki valuti. Opozarjamo meročajne oblasti, da napravijo konec temu skandaloznemu izrabljanju naših delavcev.

MALI OGLASI

Classified Advertisements

POTREBUJEMO 25 DEKLET

ZA DELO PRI SLADČICAR. HLADITI "KENDI". DOBRA PLAČA, 44 URNO DELO NA TE DEN. VSOBOTAH SE NE DELA. NOBENE SKUŠNJE SE NE ZAHTEVA. OGLASITE SE PRI:

E. J. BRACH SONS

311 E. ILLINOIS STREET,

FACTORY No. 1.

CHICAGO, ILL.

POTREBUJEMO

DELAČVE za Great Northern and Soo Line Ry. Company, za popravljanje tračnic. Plačamo po \$4.40 na dan. Plačamo čas in pol za nadčasno delo. Prosta vožnja v Minnesota, North Dakota in Montana. Za pojasnila obrnite se do FEDDERS BROS., 24 So. Canal Street, Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

DELAČVE za delo pri strojih, izučene mizarje. Delo stalno za mizarje in pomočnike; plačamo čas in pol za nadurno delo. Oglasite se pri: 208 So. La Salle St., Room 1310, med 8 a. m. do 5 p. m.

POTREBUJEMO

DEKLETA — DEKLETA za lahko tovarniško delo. Plačamo po \$16 na teden za prietek, prilika za napredek, delo je stalno.

TRANSO ENVELOPE CO.

3512 N. Kimball Ave.

Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

možke delavce za delo v pralnici. Dobra plača.

Oglasite se v Laundry.

CHICAGO BEACH HOTEL

51st and Cornell

Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

izdelovalce ročnih navijačev in pomagace pri drill-pressah.

NATIONAL STAMPING & ELEC. WORKS.

424 So. Clinton Street.

POTREBUJEMO

DEKLETA nad 14 let stare za skladanje podlage koledarjev; svitile sobe. Dobra plača, prilika za napredek.

GOES LITHOGRAPHING CO.

42 W. 61st Street,

Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

DELAČVE v izdelovalnici pločevinastih izdelkov, za lotanje in navadno delo pri pločevini. Stalno delo in dobra plača. Vprašajte pri: NATIONAL STAMPING

ELECTRIC WORKS, 424 S. Clinton St., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

DEKLETA IN ŽENE za lahko tovarniško delo, plača \$16.00 na teden za začetek.

Ko se izvežba, se zasluži \$20.00 do \$30.00 na teden. Plačamo bonus. Stalno delo.

Vprašajte takoj pri:

OLSON RUG COMPANY,

1508 W. Monroe St.,

Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

DEKLETA v starosti 14 let in več za zavijanje peciva. Dobra plača. Vprašajte pri:

LOOSE WILES BISCUIT CO.

3650 S. Ashland Ave.

Chicago, Ill.

POTOP.

Zgodovinski roman.

Spisal H. Sklenar. — Poslovni Podravski.

(Nadaljevanje.)

"Bodi hvaljeno Gospodovo ime! . . . Že tri dni pripovedujejo, da morejo spustiti trdnjavo v zrak, čemu je torej ne spuste?"

"Slava najsvetejši Devici! Čemu je ne spuste?" ponovi nekoliko glasov.

Med tem se prikaže čudno znamenje. Ptičje perutnice nakrat zašume in jata zimskih ptic se prikaže na trdnjaskem dvorišču, pa še vedno so prihajale nove. Tu so navzočim krožile nad glavami in žalostno divkale, kakor bi prosili milostine, prav nič se niso bale ljudij. Val navzoči ostrme nad to prikaznijo, duhovnik Kordecki pa pomoli nekoliko in reče naposled:

"Evo, tidice beže pod varstvo Matere božje, vi pa ste dvomili o njeni moči?"

Pogum in nadeja sta se že vrnili v srea; menihni so se trkali ob prsa, šli so v cerkev, vojaki pa na obzidje.

Ženske so posipale zrno tlicam, katere so je bilasto zobale. Vsi navzoči pa so si tolmačili prikazen teh gozdnih prevalec kot dobro znamenje, sovražniku na škodo.

Čudno," so govorili vojaki, "da beže celo ptice od Švedov."

"Ker ima tudi najdrobnejša stvar na svetu toliko razuma, da razločuje sovražnika od prijatelja."

"Ne, temu ni tako," odvrne drug vojak, "naj so tudi v švedskem taboru Poljaki. Pač pa pomenja to, da ondi trpe pomanjkanje in da nimajo več otrob za konje."

"To pomeni še kaj boljšega," povzame tretji.

"Pomeni namreč, da je to, kar pripovedujejo o onem smodniku, ostudna laž."

"Kako to?" povprašajo vsi naenkrat.

"Stari ljudje pripovedujejo, odvrne vojak, "da odlete, ako se ima podreti kakšno poslopje, lastavice in vrabci, ki imajo pod streho svoja gnezda, kaka dva ali tri dni pred neugodo. Toda eva, one ne zbeže, marveč se druge prihajajo sem. Radi tega se mi zdi, da bi one ne letale sem, ako bi bil pod samostanom podkop. Te drobne stvarice dobro čutijo nesrečo."

"To pomenja, da se vse obrača na bolje. Nu, hvala Bogu!"

V tem trenutku se začuje glas trombe pri južno-zapadnih vratih. Vsi zdirjajo pogledati, kdo je došel.

Bil je švedski trobentač s pismom iz tabora.

Menihni se takoj zbero v posvetovalnici. Pismo je bilo od Vreščevića, ki je napovedal, da

spusti trdnjavo, ako je ne oddajo drugega dne v zrak.

Toda celo oni, katere je poprej trla bojazen, niso verjeli temu pogivu.

"To je prazen strah!" so klicali menihni in plemstvo.

"Napišite generalu, so dejali, "naj nam ne prizanaša. Naj razstreli trdnjavo!"

Med tem so vojaki, ki so se zbrali poleg trobentača, isto tako smejali in odgovarjali njegovemu svarjenju.

"Prav!" so mu dejali. "Čemu nas štedite? Pojdemo še prej v nebo!"

Oni pa, ki je prinesel poslanen pismo z odgovorom, mu reče:

"Ne zapravljajte zaman besed in časa! . . . Revščina vas tare, nam pa, hvala Bogu, ničesar ne manjka. Celó tice beže od vas."

In ko je še pretekel dan, pokazalo se je popolnoma jasno; kako nečimna je bila bojazen oblezencev, in mir se je vrnil v samostan.

Drugo jutro je vrgel čenstohovski mešan Jasnogorec novo pismo, v katerem jih je svaril pred bližajočim se napadom, obenem pa jim je tudi povedal novice, da je Jan Kazimir že odrinil iz Šlezije in da je vstala vsa ljudovlada proti Švedom. Ta napad bi imel biti poslednji.

Bruhanski je priložil pismo v žakelj z ribami, ki so bile namenjene menihom, s katerimi se je približal obzidju, preoblečen v švedskega vojaka.

Na nesrečo so ga spoznali in ujeli. Mueller ga je ukazal, naj se ga dene na natezalnico, toda starec je imel ob času muk nebeško prikazen, nasmejala se je tako sladko kakor otroka, a mesto bolečin se je kazalo na njegovem obrazu neizrekljivo veselje. General sam je bil navzoč pri mučenju, toda mučenec ni izpovedal ničesar. General si je pridobil samo obupno prepričanje, da takšnih ljudi ničesar ne omaje, ničesar ne zlomi, kar ga je razljudilo do skrajnosti.

Naposled je napočil sveti večer. V prvem mraku so zamigljale luči in lučice po vsej trdnjavi. Noč je bila mirna, mrzla, toda jasna. Švedski vojaki, trepetajoči od mraza na nasipih, so zrlili kvišku na črno obzidje nepristopne trdnjave in na misel so jim prihajale tople, z mahovi postlane škandinavske kože, žene, otroci, jelkova drevesa, žareča se od sveč, in marsikateri železne prsi so globoko vzdihovale od žalosti, domotožja in obupa. A v trdnjavi so se obleženci gostili s minci pri mizah, pokritih s senom. Tiho veselje si čital na vseh obrazih, ker vsak je imel čut, da je bil gotov, da mine kmalu čas neugode.

"Jutri bo še napad, toda poslednji," so ponavljali duhovniki in vojaki. "Komur je odločil Bog smrt, naj se zahvali, da bo imel priložnost biti navzoč pri božji službi, ki mu tem gotovje odpre vrata nebeška. Saj vsak, ki umrje na božji praznik, mora priti v večno slavo."